

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Metodologia nauk humanistycznych**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **18-MNH-11uWsch2**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **II stopnia**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 W**
9. Liczba punktów ECTS: **3**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **dr Magdalena Lachowicz, maachow@amu.edu.pl** ;
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): **NIE**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Celem przedmiotu jest wprowadzenie studenta do metod badań stosowanych w naukach humanistycznych zapoznanie go z metodami badań oraz problemami stawianymi przez teorię i praktykę nauk humanistycznych

Uzyskanie wiedzy niezbędnej do rozumienia podstawowych zagadnień metodologii nauk humanistycznych niezbędnych do prowadzenia w przyszłości samodzielnych badań z zakresu wschodoznawstwa. . Zdobycie umiejętność samodzielnego wybierania koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz wykształcenie umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Nie ma

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
WNH_01	zna i rozumie w pogłębionym stopniu znaczenie odpowiedniego doboru metod i technik badawczych w realizacji badań naukowych z zakresu wschodoznawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem metodologii nauk i humanistycznych.	K_W01
WNH_02	zna i rozumie w stopniu pogłębionym tendencje rozwojowe historii nauk humanistycznych od teorii nowożytnych do posthumanistyki oraz złożone związki występujące między nimi,	K_W06
WNH_03	absolwent potrafi wykorzystywać wiedzę dziedzin nauk humanistycznych do twórczego identyfikowania, formułowania i rozwiązywania złożonych problemów, oraz wykonywania zadań o charakterze badawczym, a w szczególności: - definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę naukową;	K_U01
WNH_04	absolwent potrafi na podstawie różnych koncepcji metodologicznych tworzyć własne modele postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. - rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze, oraz twórczo je stosować; - wnioskować na podstawie wyników badań, tworzyć własne hipotezy badawcze.	K_U02
WNH_05	absolwent potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii naukowej, tworzyć własne hipotezy badawcze na podstawie interpretacji materiału badawczego oraz samodzielnie sformułować problem badawczy oraz zaproponować i wykonać badania zmierzające do jego rozwiązania, a także	K_U03

	rozwijać niezbędne metody, techniki i narzędzia	
WNIH_06	absolwent potrafi na podstawie odpowiednio opracowanego materiału badawczego przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich, potrafi potrafi krytycznie odnieść własne wyniki do wyników innych badaczy, wyjaśnić powstałe różnice oraz ocenić znaczenie i jakość uzyskanych rezultatów	K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
1. Działalność badawcza człowieka. Społeczne uwarunkowania poznania. Metodologia nauk humanistycznych – zarys historyczny, pojęcie humanistyki, nowożytne teorie i klasyfikacja nauk.	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
2. „Metodologia pozytywizmu wobec nauk humanistycznych (A. Comte, H. Taine, J. S. Mill)..	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
3. „Zwrot” badawcze w humanistyce. Problem poziomu analizy, rodzaje badań w naukach humanistycznych. Opisowe i normatywne podejście do metod	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
4. Neopozytywizm i metoda analityczna (L. Wittgenstein, K. Popper). Teoria i program badawczy (I. Lakatos). Szkoła lwowsko-warszawska (T. Kotarbiński).	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
5. Metoda strukturalna i jej zastosowanie w naukach humanistycznych (C. Levi – Strauss, R. Barthes, G. Deleuze).	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
6. Post-strukturalizm (M. Foucault). Szkoła frankfurcka (J. Habermas). Założenia metodologiczne postmodernizmu (J. Derrida, R. Rorty).	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
7. Perspektywy nauk humanistycznych - Nowa humanistyka i posthumanistyka – badania pamięci, historia oralna, historia wizualna, historia postkolonialna, historia gender, studia nad rzeczami, historia środowiska.	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_05 WNIH_06
8. Fakt, proces historyczny – wzory badania historycznego. Teoria wiedzy źródłowej i pozaźródłowej (metoda ustalania faktu, teoria, struktura, funkcje wiedzy źródłowej i pozaźródłowej)	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
9. Narracja – problem narracji w metodologii nauk (rodzaje, język, rola, kategorie, zadania, składowe i wartościowanie).	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
10. Jak zaplanować badanie: etapy procesu badawczego, pytania badawcze, definiowanie pojęć, operacjonalizacja, wskaźniki, pomiar zmiennych, wzory badania historycznego, określanie pola badawczego, problem badawczy – istota i typologie, hipotezy badawcze metody, techniki, narzędzia badawcze)	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
11. Procedura wyjaśniania w historii. Konstrukcja i synteza.	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
12. Pragmatyczna metodologia humanistyki (ustalenie faktów, wnioskowanie z milczenia, rozumienie i wyjaśnianie).	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
13. Analiza treści i analiza narracji – rodzaje źródeł zapisanych, gdzie szukać źródeł zapisanych, zasady analizy zawartości przekazów masowych (bazy danych, biblioteki, katalogi)	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06
14. Krytyka źródeł. Autentyczność źródeł i wiarygodność informatora. Metody ustalania faktów historycznych.	WNIH_01 WNIH_02 WNIH_03 WNIH_04 WNIH_05 WNIH_06

5. Zalecana literatura:

PODSTAWOWA:

1. Groble A., Metodologia nauk, Kraków 2006.
2. Topolski J., Metodologia historii, Warszawa 1984.
3. Popper K., Logika odkrycia naukowego, Warszawa 2002 (s. rozdziały I, II i IV)

4. Domańska E., Teoria wiedzy o przeszłości na tle współczesnej humanistyki, Poznań 2010 (rozdział 5, 6-12, 15-17).
5. Foucault M., Archeologia wiedzy (R. I), Warszawa 1977, s. 17-43.
6. Habermas J., Filozoficzny dyskurs nowoczesności, Kraków 2000, s. 9-33.
7. Derrida J., Dekonstruując terroryzm (w:) G. Borradori, Filozofia w czasach terroru, Warszawa 2008, 168-206.
8. Sokolowski R., Wprowadzenie do fenomenologii, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012.
9. Wokół rozumienia. Studia i szkice z hermeneutyki, red. G. Sowiński, PAT, Kraków, 1993.
10. Taylor Ch., Nowoczesne imaginaria społeczne, Kraków 2010, s. 37-72.
11. Heller A., Nowoczesność z perspektywy ponowoczesnej (w:) A. Heller, Eseje o nowoczesności, Wydawnictwo UMK, Toruń 2012.

Uzupełniająca:

1. Ankersmit Frank R., Narracja, reprezentacja, doświadczenie. Studia z teorii historiografii, Kraków 2004.
2. Markowski M.P., Polityka wrażliwości. Wprowadzenie do humanistyki, Universitas 2013
3. Kowalewski J., Piasek W., „Zwroty” badawcze w humanistyce. Konteksty poznawcze. Kulturowe i społeczno-instytucjonalne, Olsztyn 2010
4. Domańska, E., „Zwrot performatywny” we współczesnej humanistyce, [w:] teksty drugie, nr 5, s.48-61
5. Cassier C., Esej o człowieku. Wstęp do filozofii kultury, Warszawa
6. Bauman Z., Kultura jako spółdzielnia spożywców [w:] Z. Bauman, Ponowoczesność jako źródło cierpienia, Warszawa 2004 s.181- 19
7. Greetz C., Wpływ koncepcji kultury na koncepcję człowieka, [w:] Greetz C., Interpretacja kultur Wybrane eseje, Kraków 2005, s. 51 – 74.
8. K. Popper, Czy historia ma sens? (w:) K. Popper, Społeczeństwo otwarte i jego wrogowie, t. 2, Warszawa 2007, s. 327-353.
9. Dilthey W., 2004, Budowa świata historycznego w naukach humanistycznych, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk.
10. Watkins J. 1992, Wyjaśnianie historii, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1992.
11. Pawłowski T., Tworzenie pojęć w naukach humanistycznych, PWN Warszawa, 1986.
12. Ludwik Wittgenstein „Dociekania Filozoficzne”, Warszawa, 1953

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	x
Dyskusja	
Praca z tekstem	x
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	WNI_01	WNI_02	WNI_03	WNI_04	WNI_05	WNI_06
Egzamin pisemny	x	x	x	x	x	x
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	10
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		75
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): Wysoce precyzyjna umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat podstawowych zagadnień z metodologii nauk humanistycznych wyrażona w znakomitym języku naukowym. Umiejętność formułowania problemu badawczego. Umiejętność formułowania hipotez badawczych. Perfekcyjne umiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych. Umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Doskonała znajomość literatury przedmiotu. .

dobry plus (+db; 4,5): Bardzo dobra umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat podstawowych zagadnień z metodologii nauk humanistycznych wyrażona w bardzo dobrym języku naukowym. Umiejętność formułowania problemu badawczego. Umiejętność formułowania hipotez badawczych. Bardzo dobra umiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz dobra umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Bardzo dobra znajomość literatury przedmiotu

dobry (db; 4,0): Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat nauk humanistycznych wyrażona w dobrym języku naukowym. Umiejętność formułowania problemu badawczego. Umiejętność formułowania hipotez badawczych. Dobra umiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz podstawowa umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Dobra znajomość literatury

dostateczny plus (+dst; 3,5): Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat podstawowych zagadnień z metodologii nauk humanistycznych wyrażona w poprawnym języku naukowym. Umiejętność formułowania problemu badawczego. Umiejętność formułowania hipotez badawczych. Dobra umiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz

dobra umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Dobra znajomość literatury.

dostateczny (dst; 3,0) Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat podstawowych zagadnień z metodologii nauk humanistycznych wyrażona w poprawnym języku naukowym. Umiejętność formułowania problemu badawczego. Umiejętność formułowania hipotez badawczych. Podstawowa umiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz podstawowa umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Pobieżna znajomość literatury przedmiotu.

niedostateczny (ndst; 2,0): Nieumiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi pisemnej na temat podstawowych zagadnień z metodologii nauk humanistycznych wyrażonej w poprawnym języku naukowym. Nieumiejętność formułowania problemu badawczego. Nieumiejętność formułowania hipotez badawczych. Nieumiejętność wyboru koncepcji metodologicznych odpowiednich do założonych celów poznawczych oraz brak umiejętności tworzenia modelu własnego postępowania badawczego według odpowiednich reguł metodologicznych. Nieznajomość literatury.